משניות מבוארות

מסֶכֶת בְּרָכוֹת פרק ט

שֶׁיִּטְמָאוּ יָדַיִם שֶׁאֵין לָהֶם עִקָּר מִן הַתּוֹרָה, מְשַׁיְּטְמָאוּ אֶת הַכֵּלִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עִקָּר מִן הַתּוֹרָה, דְּרֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה שְׁנֵי בְּחֻלִּין מִן הַתְּרוּמָה" **ד) בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים מְכַבְּדִים אֶת הַבַּיִת** מִקּוֹם שֶׁאֹכְלוּ וְנִפְלוּ פְּרוּרִים עַל הָאָרֶץ אוֹ עַל הַשֻּׁלְחָן, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִשְׁאֲרוּ פְּרוּרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מְזוֹנוֹת עַם הָאָרֶץ שֶׁלֹּא יוֹדֵעַ לְהַבְחִין בֵּין פְּרוּרֵי יָדַיִם לְפְרוּרֵי רַגְלַיִם. וְזֶהוּ שֶׁיִּשְׁאִיר מֵהֶם מְעַט, וְיִטְעָנוּ בְּמַכְמֶרֶת וְאִסּוּר לְאַבֵּד אֶת הָאֹכְלִין שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מְזוֹנוֹת, **וְאַחַר כָּךְ נוֹטְלִין לְיָדַיִם** מַיִם אַחֲרוֹנִים, **וְאַחַר כָּךְ אוֹכְלִין**, **נוֹטְלִים לְיָדַיִם** בְּאַחֲרוֹנָה לְאַחַר הָאֲכִילָה, שֶׁאִסּוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּשֻׁמָּשׁ עַם הָאָרֶץ, וְשֶׁמָּשׁ תַּלְמִיד חָכָם אֵינוֹ מְנַיֵּעַ פְּרוּרִים שֶׁיֵּשׁ בָּהֶן מְזוֹנוֹת, וְזֶהוּ שֶׁיִּטְעָנוּ בְּמַכְמֶרֶת וְאִסּוּר לְאַבֵּד, **וְאַחַר כָּךְ מְכַבְּדִין אֶת הַבַּיִת**, **מְהַפְּרוּרִין**. **ה) בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים** הָאוֹכֵל בְּשִׁבְּת בְּמִנְחָה וְחִשְׁכָּה וְלֹא אִם אֵין לוֹ אֶלָּא כּוֹס אֶחָד וְצָרִיךְ לוֹמַר עָלָיו בִּרְכַּת הַמָּזוֹן וְהַבְדָּלָה אוֹמֵר, **נַר**, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ, מִשּׁוּם דְּנָהֲנֶה תֹּכַף כְּשֶׁנִּמְכְּאִין לְקַנֵּיהוּ, **וּמְזוֹן** בִּרְכַּת הַמָּזוֹן מִשּׁוּם דְּהַסְעֻדָּה כְּבָר גָּמַר, **וּבְשָׂמִים**, בִּרְכַּת בְּשָׂמִים, וְאַחַר כָּךְ כְּטָעֵם בֵּית שַׁמַּאי. **וְהַבְדָּלָה**, בְּהַבְדָּלָה שֶׁיְּקַנֵּם מוֹדִים שֶׁהִיא לְבַסּוֹף, מִשּׁוּם דְּהַבְדָּלָה הִיָּא יְצִיאַת הַיּוֹם דְּכָל מָה שֶׁמְּאַחֲרָהּ עָדִיף, דְּלֹא לְהֲנֵי עָלֵיהּ הַשְׁבָּת כְּמִשְׁאוֹי. **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים**, עַל הַנֵּר מְבָרֵךְ **שֶׁבָּרָא מְשַׁמְּשֵׁי לְשַׁעֲבָד מֵאוֹר הָאֵשׁ** דְּהַשְׁלֶהֶבֶת אַחַת הִיא, **וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים**, מְבָרֵךְ **בּוֹרֵא** גַּם מְשַׁמֵּשׁ לְשַׁעֲבָד, וְהַרְבֵּה גְּוָנִים יֵשׁ בִּשְׁלֶהֶבֶת כְּגוֹן אֲדֻמָּה, לְבָנָה: **ז) אין מברכין על לא הנר ולא על הבשמים של נכרים**, נר מִשּׁוּם דְּנִכְשְׁלוּ בָּהּ עַכּוּ"ם, וְהָיָה לְהַדְלִיק נֵרוֹת בְּהַלְּוַיַּת הַמֵּת, וְלִפְנֵי בְּשָׂמִים מִשּׁוּם רֵיחַ, וְזֶה לֹא לְאוֹרָם, וְלֹא לְהֶרֵיחַ עָשׁוּי, **וְלֹא עַל הַנֵּר וְלֹא עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁלְּפְנֵי עֲבוֹדָה** בְּרָכָה, דְּנֵהֲנֶה אֵינוֹ מְבָרֵךְ **עַל הַנֵּר עַד שֶׁיְּאוֹתוּ לְאוֹרוֹ**, דְּצָרִיךְ לְהֵיוֹת קָרוֹב שֶׁיְּכוֹל לְהַנּוֹת בְּאוֹרָה אם יִרְצֶה: **ח) בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים** יָרַדְתָּ הַמָּזוֹן, לְהַתְחִיל כְּלֵי עֶלְקָם סְבָרֵי שֶׁצָּרִיךְ לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן בְּמָקוֹם הַזֶּה דְּרֵעֶבֶד, **בֵּית הִלֵּל אוֹמְרִים יָרַדְתָּ בְּמָקוֹם שֶׁנִּזְכַּר בְּמַזִּיד דְּבָרִי הַכֹּל יַחֲזֹר, עַד אִימָתִי עַד** אֵיזֶה שִׁעוּר זְמַן אַחֲרֵי הָאֲכִילָה **הוּא מְבָרֵךְ, עַד כְּדֵי שֶׁתִּעְכַּל הַמָּזוֹן שֶׁבְּמֵעָיו** לְדָבָר כָּל זְמַן שֶׁלֹּא יָהֵא רָעֵב אַחֲרֵי הַסְּעֻדָּה: **ח) בֵּא לְהַם יַיִן לְאַחַר הַמָּזוֹן וְאֵין שָׁם אֶלָּא מוֹתָרוֹת** עַל הַיַּיִן וְשוֹתֶה כּוֹס, **בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים**, אם רוֹצֶה **מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן** וְשוֹתֶה קֹדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן דְּאֵין חִיּוּב לְבָרֵךְ בִּרְכַּת הַמָּזוֹן עַל הַכּוֹס רִאשׁוֹן **וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן, וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים**, מְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן בִּרְכַּת הַמָּזוֹן צָרִיךְ כּוֹס, **וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן**, עוֹנִין אָמֵן אַחַר שֶׁיִּרְאֶה הַמְּבָרֵךְ כְּשֶׁשּׁוֹמֵעַ בְּרָכָה אֲפִלּוּ אֵינוֹ שׁוֹמֵעַ אֶת הַחֶקְרַת הַשֵּׁם דִּסְתָמָן שֶׁמְּמַעֲטִין, וְאִין עוֹנִין אָמֵן אַחַר הַכּוּתִי הַמְּבָרֵךְ עַד שֶׁיִּשְׁמַע כָּל הַבְּרָכָה דְּחִישִׁינָן שֶׁמְּבָרֵךְ

ד' תשרי

ד בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מְכַבְּדִין אֶת הַבַּיִת וְאַחַר כָּךְ נוֹטְלִין לְיָדַיִם. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, נוֹטְלִין לְיָדַיִם וְאַחַר כָּךְ מְכַבְּדִין אֶת הַבַּיִת. ה בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, נַר וּמְזוֹן וּבְשָׂמִים וְהַבְדָּלָה. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, נַר וּבְשָׂמִים וּמְזוֹן וְהַבְדָּלָה. בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, שֶׁבָּרָא מְאוֹר הָאֵשׁ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, בּוֹרֵא מְאוֹרֵי הָאֵשׁ. ו אֵין מְבָרְכִין לֹא עַל הַנֵּר וְלֹא עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁל נָכְרִים. וְלֹא עַל הַנֵּר וְלֹא עַל הַבְּשָׂמִים שֶׁלְּפְנֵי עֲבוֹדָה זָרָה. אֵין מְבָרְכִין עַל הַנֵּר עַד שֶׁיְּאוֹתוּ לְאוֹרוֹ: **ז מִי שֶׁאָכַל וְשָׁכַח וְלֹא בֵרֵךְ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, יַחֲזֹר לְמְקוֹמוֹ וִיבָרֵךְ. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, יְבָרֵךְ בְּמָקוֹם שֶׁנִּזְכָּר. עַד אֵימָתַי הוּא מְבָרֵךְ, עַד כְּדֵי שֶׁיִּתְעַכֵּל הַמָּזוֹן שֶׁבְּמֵעָיו: ח בָּא לָהֶם יַיִן לְאַחַר הַמָּזוֹן וְאֵין שָׁם אֶלָּא אוֹתוֹ הַכּוֹס, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן. וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, מְבָרֵךְ עַל הַמָּזוֹן וְאַחַר כָּךְ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן. עוֹנִין אָמֵן אַחַר יִשְׂרָאֵל הַמְּבָרֵךְ, וְאֵין עוֹנִין אָמֵן אַחַר הַכּוּתִי הַמְּבָרֵךְ, עַד שֶׁיִּשְׁמַע כָּל הַבְּרָכָה:

פרק ט א הָרוֹאֶה מָקוֹם שֶׁנַּעֲשׂוּ בּוֹ נִסִּים לְיִשְׂרָאֵל, אוֹמֵר, בָּרוּךְ שֶׁעָשָׂה נִסִּים לְאֲבוֹתֵינוּ בַּמָּקוֹם הַזֶּה. מָקוֹם שֶׁנַּעֲקַרָה מִמֶּנּוּ עֲבוֹדָה זָרָה, אוֹמֵר, בָּרוּךְ שֶׁעָקַר עֲבוֹדָה זָרָה מִן הָאָרֶץ. **ב** עַל הַזִּיקִין, וְעַל הַזַּעֲוֹתוֹת, וְעַל הַבָּרָקִים, וְעַל הָרְעָמִים, וְעַל הָרוּחוֹת, אוֹמֵר, בָּרוּךְ שֶׁכֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ מָלֵא עוֹלָם, עַל הָהָרִים וְעַל הַגְּבָעוֹת, וְעַל הַיַּמִּים, וְעַל הַנְּהָרוֹת, וְעַל הַמִּדְבָּרוֹת, שׁוֹרֵאוּ אוֹתָן אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם, אוֹמֵר בָּרוּךְ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁכָּל אֵלּוּ נִבְרְאוּ מִבְּרֵאשִׁית, **רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָרוֹאֶה אֶת הַיַּמִּים הַגְּדוֹלִים**, אוֹמֵר בָּרוּךְ אַתָּה ה' שֶׁכֹּחוֹ וּגְבוּרָתוֹ מָלֵא עוֹלָם, עַל הָהָרִים וְעַל הַגְּבָעוֹת, וְעַל הַיַּמִּים, וְעַל הַנְּהָרוֹת, וְעַל הַמִּדְבָּרוֹת, שׁוֹרֵאוּ אוֹתָן אַחַת לִשְׁלֹשִׁים יוֹם, אוֹמֵר בָּרוּךְ עוֹשֶׂה מַעֲשֵׂה בְרֵאשִׁית, שֶׁכָּל אֵלּוּ נִבְרְאוּ מִבְּרֵאשִׁית, רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָרוֹאֶה אֶת הַיַּמִּים הַגְּדוֹלִים